

Delbetänkandet: Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk - Delbetänkande av 2024 års skogspolitiska utredning

Inledning

Spillkråkan – Kvinnor som äger skog har fått tillfälle att yttra sig över delbetänkandet "Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk", SOU 2024:91. Som aktiva skogsägare anser vi att det är av avgörande betydelse för olika skogliga aktörer att regelverket som skall gälla för skogen är tydligt, liksom stabilt gällande över lång tid eftersom skogsskötsel kräver långa omloppstider. Regelverket måste också ta hänsyn till skogen som både ekosystem och produktionssystem och undvika siloperspektiv. Slutligen måste det ges klara definitioner av begrepp i lagstiftning, anvisningar och råd så osäkerheter för berörda aktörer undviks. EU:s arbete med olika förordningar och direktiv som skall skydda miljön är nödvändiga men måste ta hänsyn till samtliga tre hållbarhetsprinciper, dvs ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet, liksom till de skogliga förhållanden som präglar svenska ekosystem vilka i många avseenden skiljer sig från de kontinentala. Sverige har en utomordentligt lång tradition av skogliga regelsystem som är verklighetsbaserade, anpassade efter de nationella förutsättningarna och många gånger framtagna i dialog med skogssektorn. Detta har skapat ökad skogstillväxt, ökade virkesförråd, social och ekonomisk hållbarhet samtidigt med att miljöförhållanden förbättrats liksom en legitimitet för den förda politiken. Vid anpassning och implementering av EU:s förordningar och direktiv är det centralt att denna tradition föras vidare.

Generellt anser Spillkråkan att utredningen har kommit med klara och väl genomarbetade förslag som minskar osäkerheterna för skogsägaren. I Kap 3.4 anger utredningen att grundprinciperna i den svenska skogspolitiken med två jämställda mål, skogsproduktion och hänsyn till den biologiska mångfalden, skall ligga kvar samt att dialog och samverkan är viktiga instrument för balansen mellan produktion och naturvård. Spillkråkan delar denna uppfattning som utgör grunden för ett fortsatt aktivt skogsbruk på lång sikt.

Spillkråkan anser att inriktningen "Frihet under ansvar" för den svenska skogspolitiken har fungerat väl och våra medlemmar har använt denna möjlighet att utveckla sitt skogsbruk i olika riktningar efter de skogliga förutsättningarna och lokala marknader samt skogsägarens långsiktiga målsättningar. Spillkråkan anser, liksom utredningen i kap 3.4.2., att svenskt skogsbruk behöver en tydligt definierad och långsiktig äganderätt.

Spillkråkan väljer att nedan lämna specifika synpunkter som direkt berör kvinnor som skogsägare. Samtal har förts med övriga svenska skogsnätverk för kvinnor som äger skog genom Samarbetsgruppen; vilka i allt väsentligt ställt sig bakom remissvaret.

Kap 5 Tydliggörande av samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken

Spillkråkan stödjer utredningens förslag om att en underrättelse enligt 14 § skogsvårdslagen inte skall utgöra en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Vi stödjer också tillkomsten av en förordning innehållande en uttömmande lista när skogsbruksåtgärd behöver anmälas för samråd enligt miljöbalken 12 kap. 6 § miljöbalken. Detta ger skogsägaren en efterfrågad tydlighet och minskar osäkerheterna i beslutsprocessen. Mark- och miljödomstolens beslut 2023:13 att EU:s artskyddsförordning skall aktualiseras när det finns risk för skada av enskild individ av organismer är praktiskt omöjligt och riskerar i slutändan leda till mycket negativa effekter på skogsbruket som helhet och den enskilde skogsägarens möjlighet att bedriva ett ekonomiskt hållbart skogsbruk och i förlängningen negativa effekter på lokal ekonomisk och social hållbarhet på landsbygden.

Kap 5.1.6. Samråd påverkas av EU-rättsliga och internationella åtaganden

Utredningen fastslår att samråd enligt 12 kap 6§ Miljöbalken säkerställer kontroll och övervakning för att verksamhetsutövare följer EU-rättsliga och internationella åtagande. För skogsägaren är detta en viktig utgångspunkt som inte får ändras över tid när nya förordningar tillkommer. I analysen menar man att den kommande naturrestaureringslagen *kan* kopplas till samrådsplikten. Denna skrivning inger osäkerhet om vad som kommer att gälla i framtiden. Det bör därför tydligt framgå att samråd i den form som utredningen föreslår även omfattar kommande EU-rättsliga åtagande.

Kap 5.3.1

Förslaget medför att en anmälan om samråd faller på markägaren. I bedömningen om behov av samråd enligt 12 kap. 6 § Miljöbalken ingår att en skogsbruksåtgärd inte får "väsentligt ändra naturmiljön". Spillkråkan anser att det i så fall måste vara mycket tydligt hur man definierar en sådan förändring och att de föreskrifter som tas fram gäller på lång sikt. Detsamma gäller definition av "områden med mycket höga naturvärden, som har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna samt utgör eller kan förväntas utgöra livsmiljö för akut hotade, starkt hotade, sårbara eller nära hotade arter". Idag anges vissa åtgärder i skogsstyrelsens föreskrifter men stora osäkerheter kvarstår eftersom definitionerna kan ändras över tiden eller vid implementering nya EU-regler som påverkar skogen som ekosystem. Begreppet kan förväntas skapa i sammanhanget en betydande osäkerhet och risk för olikformig tillämpning då det svårt kan definieras på ett rättssäkert sätt. Spillkråkan anser därför att förutom klara definitioner måste även tydlighet finnas gällande vilka uppgifter som skall ingå i underrättelsen samt vilka kunskapskrav på markägaren som krävs. Dessa bestämmelser kan inte vara orimliga utan måste baseras på lokal kunskap och vetenskapliga fakta.

Utfallet av samråd

Spillkråkan anser att utredningens förslag att en anmälan om samråd innebär att tillsynsmyndigheten skall ha en dialog med markägaren/verksamhetsutövaren i samrådsprocessen för att hitta lämpliga lösningar är utmärkt liksom att beslut om anpassningar fattas i dialog med markägaren. Dialog med markägaren är en lång svensk tradition som fungerat väl och som hjälpt skogsägaren att anpassa sig till en förändrad skogspolitik samtidigt som lösningarna tar hänsyn till de lokala förutsättningarna och skapat tillit till och legitimitet för den förda skogspolitiken. Det har också historiskt sett varit en

förutsättning för den ”bottom-up policy” som förekommit inför huvuddelen av de tidigare skogsvårdslagstiftningarna, t.ex. inför 1903 år lag. Detta arbetssätt har fungerat väl och gagnat svenskt skogsbruk och naturvård och bör därför vidmakthållas och förstärkas.

Kap 5.3.2. Samrådet bör kopplas till miljölagstiftningen

Förslaget innebär att någon allmän skyldighet att anmäla för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte föreligger för skogsbruksåtgärder. Risker att strida mot miljölagstiftningen och därmed dömas till straffansvar är ett ämne som ofta diskuteras av våra medlemmar. De känner oro och menar att risken ökat betydligt i med att allt fler EU-förordningar beslutats utan en helhetssyn på skogsbruk och skogliga förhållanden i stort.

Spillkråkan menar att samrådet bör kopplas till miljölagstiftningen och att det även i denna klart och tydligt framgår när ett samråd krävs. Dessutom måste även Miljölagstiftningen ha ett långtidsperspektiv.

Kap 5.3.3. Samrådet betydelse för tillsynen

Det nuvarande delade ansvaret mellan länsstyrelser och Skogsstyrelsen vad gäller tillsyn över skogsbruksåtgärder har för ett antal av våra medlemmar lett till att skogsbruksförbudits utan samråd med markägaren. Detta har lett till minskad tillit till myndigheten. Spillkråkan anser att utredningens förslag om att skogsstyrelsen utövar tillsyn och att beslut enligt skogsvårdslagen skall överklagas till mark- och miljödomstolen är ett förslag som återigen kan bygga upp ett förtroende som är en grundförutsättning för samråd och dialog.

Kap 5.3.7 En uttömmande lista för samråd

Spillkråkan instämmer med utredningen att en uttömmande lista av förutsättningar som avgör när skogsbruksåtgärder kräver samråd behövs för att minska osäkerheterna för skogsägaren och rättssäkra skogsbruksåtgärder. Två faktorer är i detta sammanhang viktiga

1. Listan måste vara stabilt giltig i ett långtidsperspektiv. Frågan är om även den framtida EU-lagstiftningen som berör skog kan inkluderas och om förslaget dynamiskt nog med tanke på eventuella ändringar i Miljöbalken. Viktigt i detta sammanhang är att listan kan uppdateras vid behov samt vilken metod som i så fall väljs. Det skall också klart framgå för markägaren vilka osäkerheter som finns i metoden.
2. Utredningen menar att listan skall kopplas till karttjänster för kvalitetssäkring. I listan kan inkluderas områden som pekats ut med modellbaserade ansatser. Spillkråkan anser att modeller har begränsningar eftersom det ofta inte framgår vad som utelämnats, vilka eller hur stora modellens osäkerheter är. Vad gäller kartsikt som underlag för beslut eller samråd, i synnerhet modell- eller fjärranalysbaserade sådana, är det av avgörande betydelse att för dessa tydligt redovisa tillförlitligheten i form av klassnings- och arealnoggrannhet. Då dessa kan förväntas skilja sig åt mellan olika delar av landet bör de redovisade noggrannheterna sannolikt regionaliseras. Dessutom behöver det finnas formaliserade möjligheter för markägaren att anföra klagan på, och få dessa skikt reviderade, om skikten inte stämmer med de faktiska förhållandena i skogen. Utgångspunkten att digitala fjärranalysmetoder kan uppdateras löpande och att precisionen i kunskapsunderlagen kommer att öka ju mer tekniken utvecklas må ha sin riktighet men den avgörande frågan är om och när i framtiden precisionen kan komma att bli tillräckligt god för att utgöra en till sitt innehåll och samtida rumsliga avgränsning tillfredställande säker bas för samråd.

Utredningen föreslår att de vägledningarna som finns för uttolkning av skogliga livsmiljötyper inte är tydliga nog som underlag för samråd och föreslår att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket får i uppdrag att göra en översyn över dessa vägledningarna. Spillkråkan menar att detta är ett viktigt förslag och att det ökar markägarens möjlighet att efterleva art- och habitatdirektivet samt restaureringsförordningen men att det krävs en konsultationsprocess med delaktighet för så väl större som mindre markägare. Detta är viktigt för att skapa tilltro och legitimitet för de nya vägledningarna samt för att säkra att dessa inte blir skrivbordsprodukter utan ger ett faktiskt stöd för operativa insatser i skogen för de skogliga aktörerna.

Samråd behöver inte ske när reglering i samma syfte sker i speciallagstiftning 182

Utredningen menar att skogsbruksåtgärder som genomförs i enlighet med skogsvårdslagstiftningens bestämmelser får genomföras utan samråd eftersom de inte väsentligt ändrar naturmiljön. Vissa av dessa åtgärder sammanfattas under rubriken "vedertagen metod". Dessa omfattar maskinell gödsling, maskinell askåterföring, stubbrytning och vägbyggnad. Skogsstyrelsens *nuvarande* föreskrifter och rekommendationer anses vara vedertagen metod.

Spillkråkan anser att denna rekommendation inte tar hänsyn till långtidseffekten på hela skogsekosystemet vid upprepad gödsling och att behovet av samråd eller alternativ inrapportering till skogsstyrelsen vid maskinell gödsling måste utredas närmare.

Idag baseras kvävegödslingsrekommendationerna bl.a. på skogsstyrelsens hemsida <https://skogsstyrelsen.se/bruka-skog/godsling/>, skogsstyrelsens Meddelande 2007:2, <https://shop.skogsstyrelsen.se/shop/9098/art74/4645974-c5a63f-1558.pdf>,

Skogforsks skogsgödslingshandledning:

https://www.skogforsk.se/cd_20210809140937/contentassets/0029343f7d6746b895c974b00b8b7593/Skogsgodsling_en_handledning.pdf samt "Allmänna råd för kvävegödsling"

SKSFS 1991:2. En sammanfattning av dessa handledningar ger en bild av att kvävegödsling är positivt för kolbalansen, att tillväxten ökar och att man får fler kvävegynnade arter men också att vissa marker och områden i Sverige bör undantagas. Underlaget saknar en heltäckande vetenskaplig utblick utöver Sverige vilket är viktigt i ett långtidsperspektiv. Vi anser att detta är en brist då internationell forskning har visat att kvävetillförsel är den faktor som hittills påverkat den biologiska mångfalden mest i Europa (Sanczuk et al 2024) liksom rotdjup och näringsupptag (Sandén et al 2024). Tillförsel av kväve ger ett grundare rotdjup, speciellt hos barrträd, vilket kan påverka trädens motståndskraft mot torka vilket sannolikt kommer att vara en ökande riskfaktor givet pågående klimatförändringar.

Pieter Sanczuk¹, Kris Verheyen, Jonathan Lenoir, Florian Zellweger, Jonas J. Lembrechts, Francisco Rodríguez-Sánchez, Lander Baeten, Markus Bernhardt-Römermann, Karen De Pauw, Pieter Vangansbeke, Michael P. Perring, Imre Berki, Anne D. Bjorkman, Jörg Brunet, Markéta Chudomelová, Emiel De Lombaerde, Guillaume Decocq, Thomas Dirnböck, Tomasz Durak, Caroline Greiser, Radim Hédli, Thilo Heinken, Ute Jandt, Bogdan Jaroszewicz, Martin Kopecký, Dries Landuyt, Martin Macek, František Máliš, Tobias Naaf, Thomas A. Nagel, Petr Petřík, Kamila Reczynska, Wolfgang Schmidt, Tibor Standovár, Ingmar R. Staude, Krzysztof Swierkosz, Balázs Teleki, Thomas Van neste, Ondrej Vild, Donald Waller, Pieter De Frenne. 2024. Science 000, 193–198

Sandén, H.2024. Are European Trees Prepared for Being Limited by Other Nutrients than Nitrogen? Sustainability, 16, 7980. <https://doi.org/10.3390/su16187980>

Kap 5.3.8 Tillräcklig hänsyn till arter

I kapitlet diskuterar utredningen behovet att säkerställa vissa arter och deras livsmiljöer baserat på fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Man menar att dagens information inte är tillräcklig och hänvisar till naturvårdsverkets och skogsstyrelsens arbete med en förebyggande strategi. Skogsstyrelsens Rapport 2023/15 sägs att "I stödet till olika aktörer ingår att utveckla vägledningar om arter och deras livsmiljöer och ta fram en modell för regionala artlistor. Skogsstyrelsen genomför en informations- och utbildningssatsning om särskilt viktiga arter och deras livsmiljöer under 2023 och 2024." En närmare genomgång av Strategiförslaget visar bl.a. att kravet på markägaren är att ha *rätt* kompetens i alla steg i strategin och ta fram egna kunskapsunderlag. Myndigheten skall tillhandahålla kunskapsunderlag och erbjuda utbildning.

Spillkråkan anser att detta är den del av utredningen som innehåller de största osäkerheterna för markägaren och måste därför utredas bättre än vad som gjorts i Rapport 2023/15. Hur omfattande är rätt kompetens? Vad finns det för riktlinjer för det egna kunskapsunderlaget? Finns det överhuvudtaget tillräcklig vetenskaplig kunskap om arternas livsmiljöer? Hur skall osäkerheter i kunskapsläge rörande arters utbredning, frekvens och habitatkrav hanteras? En expansiv tolkning av t ex försiktighetsprincipen skulle kunna leda till allvarliga och rättsosäkra inskränkningar i skogsbruket. Viktigt i detta sammanhang är också att markägaren kan få tag på all information och att uppgifter om djur- och växtarter inte är sekretessbelagda, se nedan.

Kap 5.3.11 Tillgång till information är en förutsättning för samråd

Spillkråkan anser att markägaren måste ha tillgång till all tillgänglig information om växt- och djurarter och att det skall vara enkelt och klart att få fram den information som behövs. Många skogsägare är äldre och att helt förlita sig på datoriserade källor kan inskränka tillgängligheten för denna grupp och göra det svårt för dem att nå relevant information. Skogsstyrelsen bör tillhandahålla stöd för informationshantering antingen det gäller skriva rapporter eller artportalen och liknande datoriserade källor. Här krävs en framtida dialog.

Kap 6. Arealgräns för krav på underrättelse om avverkning

Spillkråkan stödjer utredningens förslag om att dagens arealgräns för krav på underrättelse om avverkning enligt skogsvårdslagen inte ändras utan förblir 0,5 ha. Alternativ 2 och 3 har en gräns på 50ha som minsta areal för underrättelse om avverkning. Gränsen 50 ha för mindre brukningsenhet är satt utan att det finns en klar definition för just mindre brukningsenhet trots genomgången i utredningen. Spillkråkans medlemmar har skogsfastigheter både över och under denna gräns och anser att skogsfastigheter oavsett storlek skall behandlas lika annars kan lätt osäkerheter liksom olikformig tillämpning uppstå. Spillkråkan anser att det också är av betydelse att Sverige uppfyller avskogningsförordningens direktiv och att vi klassas som A-land samt att vi därigenom undviker osäkerheter som beror på eventuella nya framtida krav på skogsägaren från EU.

Emellertid anser Spillkråkan att skogsstyrelsens skrivning om krav på samråd vid uttag av skogsbiomassa från naturligt föryngrad skog även under 0,5 ha, kap 6.2.3, bör revideras. Naturlig föryngring av skog är en skogsbruksmetod som använts under lång tid och som

speciellt är viktig vid föryngring av bokskog. Att naturlig föryngring används som ett kriterium i EU:s vägledning av naturskog beror sannolikt på skillnader i skogsbruk inom EU.

Kap 8. En ny syn på ädellövskog

Utredningens förslag: I skog som definieras som ädellövskog krävs idag tillstånd från Skogsstyrelsen för annan avverkning än röjning och gallring. Förslaget är att detta krav på tillstånd tas bort så att samma underrättelseförfarande gäller för ädellövskog som för annan skog. Skogsstyrelsen kommer enbart fatta beslut när myndigheten på något sätt motsätter sig den planerade föryngringsverksamheten. Det tycker Spillkråkan är positivt. Regelverket om att arealen ädellövskog inte får minska kvarstår och Skogsstyrelsen måste fortsätta utöva tillsyn. Detta kommer underlättas av att föreskrifterna blir tydligare och tillräckliga resurser finns. Även detta tycker Spillkråkan är positivt.

Utredningen föreslår att nuvarande ädellövstöd bör förändras från bidragssökt stöd för etablering mm till ett arealstöd, som också ska sökas. Det blir, så ser även Spillkråkan det, mer kostnadseffektivt. Men det kommer enligt vår uppfattning troligen ge färre nyetableringar av ädellövbestånd. Arealstöd kommer vända sig mer till befintliga ädellövskogsägare som vill sköta sin skog vilket då inkluderar både föryngringsavverkning och återbeskogning.

För att få fler rena nyetableringar av ädellövskog, vilket är positivt med tanke på bl a klimatförändringar, anser Spillkråkan att det kommer att krävas även nyetableringsbidrag. Bidraget behövs för att kostnaden är hög för att nyetablera ädellövskog med både stängsling, markberedning, plantering och röjning. Önskar vi uppmuntra rena nyetableringar kommer det behövas stöd genom bidrag.

Att den återbeskogning som krävs vid avverkning av ädellöv ska kunna flyttas från det avverkade beståndet till lämplig yta på brukningsenheten för att ge markägaren större möjlighet att föryngra/framgallra/ anlägga ser Spillkråkan som positivt.

Kap 9. Hantering av underrättelser om skogliga åtgärder

Utredningens förslag: Tiden mellan att en underrättelse om skogsbruksåtgärd kommit in till Skogsstyrelsen och tidpunkten då åtgärden får påbörjas kortas från sex veckor till tio dagar. Tiden räknas från den dag då en komplett anmälan kommit in till Skogsstyrelsen. Uppmuntras skogsägaren till digitala anmälningar och ges tydliga instruktioner om hur anmälan ska se ut så kommer det säkert fungera. Detta ser Spillkråkan som positivt.

Inom tio dagar kommer Skogsstyrelsen göra den övergripande bedömningen om det finns anledning att närmare utreda frågan om förelägganden eller förbud enligt skogsvårdslagen, och med anledning av detta meddela ett interimistiskt förbud mot skogsbruksåtgärden. Spillkråkan anser att detta är OK.

Spillkråkan anser att om det finns en tydlighet i varför förbud ges kommer detta fungera bra. Markägaren måste samtidigt få tillgång till bakomliggande dokumentation.

Kap 9.3

Markägare, ideella miljöorganisationer och tillsynsmyndigheter har behov av att veta när ett beslut fattas, om detta kan överklagas samt av vem.

Kap 9.3.2

Förslag: I skogsvårdslagen förtydligas att Skogsstyrelsen inte har någon skyldighet att agera med anledning av en underrättelse enligt 14 § skogsvårdslagen.

Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att någon skyldighet för Skogsstyrelsen att fatta beslut om tillstånd till avverkning, i samband med en underrättelse om avverkning, inte finns. Detta innebär att ideella miljöorganisationer inte har möjlighet att använda sig av Århuskonventionen för rätt att överklaga att Skogsstyrelsen inte agerar på ett visst sätt i ett ärende enligt skogsvårdslagen.

Med hänsyn till andra förslag anser utredningen att det finns skäl att uttrycka denna domstolspraxis i skogsvårdslagstiftningen. Detta för att tydliggöra skillnaderna vid handläggning enligt skogsvårdslagen och miljöbalken.

Spillkråkan tycker att detta är ett utmärkt och förtydligande förslag.

Kap 9.5.2 Publicering

Spillkråkan stöder konstaterandet om att vi inte bör sekretessbelägga avverkningsanmälningar. I Sverige är allmänna handlingar oftast offentliga. Spillkråkan stöder tanken att Regeringen ber Skogsstyrelsen utreda om det finns en möjlighet att lägga ut information om avverkningsanmälningar på en sida som inte är lättillgänglig för alla, inklusive "allmänheten", utan endast för de som berörs i sitt arbete.

Kap 10. Kostnadsfördelning för kunskapsinhämtning

Som utredningen konstaterar ställer nya och kommande EU-regelverk allt fler krav på att känna till olika naturtyper, arter och vattenförekomster. Därtill kommer krav på att visa tillräcklig hänsyn till dessa förekomster. Spillkråkan är enig med utredningen att varken myndigheter eller enskilda har i nuläget tillräcklig kunskap i frågor om komplexa samband och artkännedom som kräver specialutbildning och som skogsägare heller inte kan förväntas ha.

Förslaget att en preciserad skälighetsbedömning i miljöbalken som kopplas till skogsbruk och tar hänsyn till markägarens kostnad för att inhämta ny kunskap i förhållande till värdet på den berörda delen av fastigheten anser Spillkråkan vara en rättvis lösning. Underlag som krävs för att utreda ärenden enligt miljöbalken och som går utöver denna kostnads gräns, är tillsynsmyndigheten ansvarig för att inhämta. Markägaren ska då enligt förslaget endast ha en skyldighet att bekosta utredning upp till en viss gräns, som är kopplad till den berörda delen av fastigheten. Är ett ärende, efter detta, inte tillräckligt utrett för att Skogsstyrelsen ska kunna bedöma åtgärdens påverkan på miljön ansvarar Skogsstyrelsen för att inhämta tillräcklig utredning. Utredningskostnaden hamnar då på Skogsstyrelsen. Detta är ett förslag Spillkråkan stödjer då vi anser det vara i linje med en rättvis kostnadsfördelning inom ramen för proportionalitetsprincipen.

Utredningen konstaterar att: "När det gäller den kostnad som kan bli aktuell bör denna inte uppgå till mer än ett fåtal procent och aldrig mer än tre procent av värdet på den berörda

delen av fastigheten. Detta för att utredningskostnaden tillsammans med den hänsyn som kan krävas, utan att markägaren erhåller ersättning, ska bli rimlig. Denna gräns bör vid normalfallet innebära att markägaren får bekosta en dags kunskapsinhämtning med hjälp av en konsult. I denna bedömning bör hänsyn tas till kostnader för kunskapsunderlag som fastighetsägaren ålagts av myndighet att ta fram. Avvägningen bör kunna anpassas till den som vidtar eller avser att vidta åtgärden. Vid avvägningen bör inte kostnaden uppgå till tre procent om det rör en enskild markägare med litet skogsinnehav.”

Spillkråkan bedömer det vara rimligt för dessa speciella ärenden och att det kunskapskrav som föreslås för skogsägaren i utredningen är skäligt. Vi stöder detta förslag om kostnad som kan falla på den enskilde skogsägaren för kunskapsinhämtning.

Spillkråkan anser även att det är statens ansvar att en korrekt artinventering genomförs och att, liksom i förslaget ovan, inte belastar fastigheten mer än vad som är rimligt i förhållande till intäkt och areal. Det är också rimligt att kostnaden för att bevara biologisk mångfald och de ekosystemtjänster en fastighet står för som är till allas vår nytta bör bekostas av samhället.

En specificering om vad är litet innehav innebär hade dock varit önskvärt.

Skogsstyrelsen har varit den myndighet som varit ansvarig för och bör även fortsättningsvis ta ett större ansvar för kunskapsunderlag och utbildning av skogsägare anser vi inom Spillkråkan.

Att ta digitala data till hjälp vid bedömning av kultur och miljövärden är en del av framtiden men man bör ha i åtanke att digitala beslutsunderstöd som till exempel DVIS är under utveckling och långt ifrån en färdig produkt för alla områden. Det har även olika träffsäkerhet för att finna till exempel biotoper beroende på var i landet man befinner sig.

I remissen nämns att kunskapsunderlag som tas fram på skattebetalarnas bekostnad bör tillgängliggöras. Självklart finns ett redovisningsansvar gentemot betalaren men samtidigt finns också ett intresse av den enskildes rätt att inte offentliggöra data och tidigare rättsosäkerhet gällande nyckelbiotopsinventeringar.

Kap 11. Alternativa tillsynsmodeller

För att bedriva egenkontroll krävs stor kunskap både om skogsbruk men även om natur och kulturmiljöer. Kunskapskravet är högt och som i konstaterats i kap 10 svårt att uppnå för den enskilde. Spillkråkan anser det vara ett otillräckligt system med egenkontroller och att enbart efterkontroll inte är tillräckligt för att upprätthålla en tillräcklig tillsyn enligt skogsvårdslagen som alternativ till tillsyn som baseras på avverkningsanmälan. För att allmänhetens förtroende för skogsägarna och skogsbruket ska bestå och regel- och lagbrott stävas bör tillsynen skötas av en oberoende myndighet, där Skogsstyrelsen har för oss en given roll. Utredningen visar tyvärr inte på något förslag att ta ställning till om hur efterlevnad och kontroll av skötsel och hänsyn ska genomföras eller om det ska finnas någon form av styrning.

Kap 12. Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen

I utredningen föreslås att Skogsstyrelsen ska, i stället för länsstyrelserna, bli ansvarig tillsynsmyndighet för artskydd när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen och att de ska vara beslutande i dispensärenden. Med argumentet att kompetens redan finns, en ökad effektivitet, kortare handläggning, kostnadseffektivisering och kunskapssamling till en myndighet anser Spillkråkan att detta är ett bra förslag som vi stödjer.

Kap 13. Domstolsprocesser

Spillkråkan anser att utredningens förslag innebär en ökad rättssäkerhet och sannolikt effektivare hantering av de överklaganden inom skogsbruket som rör skogsvårdslagen och miljöbalken.

Spillkråkan anser också att förslagen i kapitel 13 tillsammans med förslagen i kapitel 5.3 om tydliggörande av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken sammantaget kommer att leda till en mer förutsägbar process. Förslagen omfattar

- tydligare föreskrifter och vägledning om när samrådsplikt föreligger
- en tydlig beslutshantering av Skogsstyrelsen i samtliga samrådsärenden,
- att det i skogsvårdslagen förtydligas att Skogsstyrelsen inte har någon skyldighet att agera med anledning av en underrättelse enligt 14 § skogsvårdslagen (se hantering av underrättelser om skogliga åtgärder i kapitel 9.3.2)

Kap 14. Ersättningsmodell

Spillkråkan anser att utredningens förslag till ersättningsmodell att markägaren ska få ersättning för bevarande av natur om skogsbruk avsevärt försvåras är en bra lösning och återupprättar balansen mellan rådighetsinskränkning och ersättning. I förslaget ingår att staten ska ha skyldighet att ingå naturvårdsavtal eller biotopsskyddsavtal, så kallat skogsmarksskyddsområde.

Angående ersättnings storlek och liknande frågor, har utredningen inte djupare analyserat önskemålet från skogsägarhåll om valmöjlighet till alternativ till engångsutbetalningar, möjlighet till skogskonton med förlängd löptid och hur det skulle kunna utformas. Ur ett skogsägarperspektiv och särskilt med hänsyn till framtida skogsägargenerationer anser Spillkråkan att det är önskvärt att frågan utreds vidare.

Spillkråkan tycker att förslaget att ändra regler för beskattning av ersättning för naturvårdsavtal är välkommet ur ett skogsägarperspektiv.

Stockholm som ovan

Viktoria Byback

Spillkråkan – Föreningen för Kvinnor som äger skog
Ordförande

Haidi Andersson

Gabrielle Barnekow

Kerstin Dafnäs

Ingrid Stjernquist

Spillkråkan – Föreningen för Kvinnor som äger skog

Skogsnäringsgruppen